

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az aitalatok a katholicusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, Ligó-utca 9. szám. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Élet-halál harcz.

A szabadelvű párt uralma, melynek átka fekszik az országon, lassan készül elfojtani egyedüli erőnköt, a mely kifosztott nemzetünk kezében megmaradt, az utolsó védelmi eszközt, a mely a párturalommal szemben védi az országot.

Mikor a 16. §. illetve a bűnvádi perrendtartásról szóló törvény ellen az ellenzék a csendes obstrukció fegyverével védekezett, a szabadelvű párt csodálva nézte a vakmerőséget, hogy az ellenzék véle szembe mer szállani. Különös volt nagyon, hogy tehetetlenné lett az a nagy tömeg, a mely azelőtt számbeliséggel uralta a parlamentet. Hát még maradt a legutóbbi választások után is valami a szabadságból, a mi utját állhatja a többségében elbizakodott kormányoknak?

Olyan sokan voltak a kormánypártiak, olyan kevesen az ellenzékiek, hogy kaczagva nézték az ellenzék harcziass telvonulását. Hadd löjék ki a puskáikat! Ez volt a jelszó, a melyet követni igen kellemes volt, miután semmi fáradsággal nem járt. Elég ha valaki szavazni tud, még beszélni is tudjon, ez nagyon sok lenne egy kormánypártitól. Az uralkodó párt vagy otobaságuk miatt gyöngye, vagy gyöngeségük miatt otobas emberekből áll. Szellemi képessé-

get, szóközi tehetséget csak a hű és a türelmetlen tehetségek sorából vet közbök egy-kettőt a véletlen. Si tacuisses... mondja a közmondás és bölcsök a szabadelvű pártiak, mert hallgatnak. Hallgatni olyan könnyű, beszélni olyan nehéz, hitték is, hogy e nehézség kimeríti az ellenzékét.

A parlamentnek nem volt a mostanánál kisebb ellenzéke, és csodálatosan sokáig győzték szóval. Nagyon ritka volt a rosta, a melyen Bánffy az utóbbi választásánál átrostálta őket. Kevés, de prima classis került be ellenzéknek. Bánffy népe megremült. Hiszen ezekneknek az embereknek roppant sok gondolatuk van, aztán beszélni is tudnak. Mi lesz velünk? — nyögték keservesen. Ez az obstrukció eltart pár évig. A helyett, hogy hallgatták volna nyugodtan az ellenzék okos beszédét, — a miből tanulhattak volna, — nagyon elszégyelték magukat. A szóáradat nagyon kellemetlenül hömpölygött körülöttük. Fel kell huzni még jobban a zsilipet, hadd foljon le hamarosan az áradat. Ez volt az első jelszó. De azért furfangosak voltak. Ne vegyék észre mi a szándék. Előbb egy órára hosszabbítják meg csak az ülést, aztán kettőre, ha ez sem elég, legyenek permanensek az ülések. Ki bírja tovább? Az ellenzék avagy az idő? Az időre akarják bizni magukat, hadd örölje az meg az

ellenzékét. Ők a nagy csapat, kolomposaikkal egyetemben gyöngék, jöjjön hát az idő! A dobokai főispán a kétségbeesztő választás után bemutatott az országnak egy kétségbeesett parlamentot.

De még ez mind csak az előjáték, ezután fog jönni a történelmi negyzetes-ségi sach-huzás, a mely lehetővé teszi a szamarak uralmát beláthatlan időkre. A házszabályok módosítása, a vita korlátozása: a klotír!

Mert hát nem lehet tudni, milyen nagy áradat gyült fel, hátha nem folyik le hamar a földhuzott zsilipen. Elzárják tehát a zsilipet. Ne folyjon semmi! Így lesz ez jó a hallgató pártnak. Ezután minden számára ember nyugodtan lehet képviselő, nem kell félnie, hogy beszélni kell. Csak a szavazás marad hátra, ez lesz a gyöngyélet!

Van ennek a dolognak azonban igen szomorú háttere is. Mi lesz az ország érdekével? Hová jutunk, ha ezental nem szabad beható vita tárgyává sem tenni az egyes törvényjavaslatokat? Ugy tánczoljon az ország, a hogyan Bánffy s a szabadelvű-párt fityűl, — így akarják. Vajjon jól lesz-e ez így! — Bizonytal nem!

Ime a legközelebbi ok, a mely egyuttal bizonyíték. Miért van szükség klotírra? — Azért, hogy könnyen megcsi-

Misszionáriusok.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Írta: Fűzy Antal.

I.

Hárman voltunk lakótársak a Szent-Tamáshegy tövében egy özevgyasszonynál. Közös volt a szobánk, egyazon intézetnek utolsó évfolyamát morzsolgattuk; még a tápintézetben is egymás mellett ültünk — csak a természetünk volt különböző.

Hankó Miska — hármunk közül a legifjabb, de legjobb tanuló — kevés szavu, komoly temperamentumu fin volt. Kiss Gyuri — az intézet közkedveltségnek örvendő komikusa — még álmában is beszélt és csak akkor vágott komoly arcot, ha felelésre szólították. Magamról csak annyit említek, hogy az ugynevezett „jó fiúk“ közé tartoztam és egy-két lapszerkesztőn kívül — a kikhez néha verseket küldöztem, de a melyek azonban soha sem kerültek nyilvánosságra — más emberfiának bosszuságot soha sem okoztam.

Kiss Gyurinak meg volt az a rossz szokása, hogy mint afféle nemes származására, kissé hű legényke — de a miből neki a két s-en kívül egyéb nem jutott — legtöbb, de legkevésbé sikerült élezeit a szegény Misórra taragta, a ki már több ízben megdicsértetett remekirónk verseinek szép szavalásáért, — ő előtte mégis csak tót volt, tót maradt.

Egyszer már magam is megsokaltam.

— Te Gyuri — szóltam — nem tudom tovább hallgatni a léha tréfáidat. Ne bosszantsd mindig azt a szegény fiút, meglásd, különb ember lesz abból bármelyikünknel.

— Eh, mit — felelte hetykén — ne add a lovatot, nem vagy te ahhoz elég — don Quixote. A tót, maradjon tót. Ha már azok is civilizálódnak, megérjük, hogy magunk csinálhatjuk az egérfogót.

Valami erőset akartam mondani, de viszatartottam, mert nem szeretem a veszekedést. Hanem ezental még jobban vonzódtam a „tóthoz.“

II.

A képesítő vizsgálat utolsó napja egybeesett a mi kedves öreg rektorunk áldozásának ötven éves jubileumával, mely ötven évből harminczat a nevelésügy szolgálatában töltött el.

Galambósz, de egészséges szikár ember volt. Mindnyájunkat szeretett és elmondhatom, hogy mindnyájan szerettük. Jóságos, gondos istáppja volt a szegényeknek, mi is sokszor megérettük, de mindig is érezzük azt az áldott, segítő kezet, mely letörölte inségfakasztotta könyeinket, vezetgetett az igazság útján és elfedezte gyarlóságainkat. Igaz, hív szolgája volt Istenének, a ki ki is választotta, meg is áldotta, hogy annyi időt tölthetett az ő szöllejének munkálásában, a mennyit a legtöbb halandónak csak élni juttatott.

Tudtuk, hogy az a szép ünnep egyuttal az ő munkásságának befejező napja is leszen, hogy azután a jól megérdemelt nyugalomba vonuljon. Velünk, közöttünk akarta megülni azt a napot, mely az ő áldásos útjának határkövét jelentette, hisz velünk és értünk élt mindezeig.

Ugy szerettük volna meglepni valamivel, de nem volt módunkban, hogy csak egy aranytollat is adhattunk volna neki, hiszen csak tizennégyen voltunk oklevélért küzdők és bár

mindegyikünk eladta a feleslegessé vált könyveit, még sem jött össze annyi. Meg azután másra is kellett az a pár garas, mert oly szegények voltunk, mint az evangélium halásza...

Mégis került valami: egy szép nagy virágcsokor. Középen piros szegfűk, a körül fehér rózsák, legszélről zöld levelek — egész nemzeti színű. Hanem a manchetta, biz az csak olyan cifrára kivágott fehér papír volt, — nem teltt selyemből.

De azért szép volt az nagyon, már csak azért is, mert magunk csináltuk. Tisztelet válogatta, szeretet kötözte össze minden kis bimbáját, minden levélkéjét. Bizony, reahullott a szemünkből egy-egy meleg köny, mikor raktogattuk; le sem is töröltük, ott is maradt rajta. Attól is ékebb lett egypár igazgyöngygyel...

Hankó Miska nyújtotta át, egyszerű, de szívből jövő, szívhez szóló beszéddel. Nem cifrázta, nem kereste a szavakat, mindnyájunk helyett, mindnyájunk lelkéből szólt. Néha meg-megcsuklott, elakadt a hangja, de szebben szólt minden beszédnél szemeknek minden virágnál ékebbben előtörő könyűje; mikor meg odaért a Miska: — „a ki atyánk voltál atyáink helyett, a ki megosztottad velünk a te magas szellemednek, szerető szivednek, minden drága kincsét, éltető melegét — légy áldott, légy örökké áldott!“ — akkor már igazán nem állhattuk tovább, csak ráborultunk egymásra és sirtunk mint a gyermek, pedig derék kamaszok voltunk mindannyian.

Érző szíve volt az öreg rektorunk, — tudtuk azt már régen — de még oly megindultnak soh'sem láttuk, mint akkor, a hogy egyutt sirt velünk. Azután beszélni kezdett, eleinte

Mai lapunk 8 oldal.

nálható legyen a kiegyezés. Miért félnek, hogy nem lesz könnyen megosinálható? Bizonyosan azért, mert nagyon rossz lesz. Azt a rossz kiegyezést, ha hozzák a klotírt, nem lehet majd megobstruálni, s lesz helőse törvény, tíz évig hurok a nyakunkon. Ez az első ok, miért hozzák be a klotírt s ez a bizonyíték, hogy milyen veszedelmes következményei lesznek.

Először hozzák óvatosan a permanens állást, és ezt csak azért, hogy ne lehessen megobstruálni magát a klotírt. Itt a furfang, itt az ok.

Csak hogy az ellenzék nem hagyja magát lóvá tétetni. Megindítja az obstrukciót, minden rendelkezésére álló eszközzel. Pedig vannak eszközei, s akar, tud is vele élni.

Ha pedig mégis hozzák a klotírt, akkor az ellenzéknek csak egyetlen eszköz áll rendelkezésére, hogy az ország fölő törnyosuló vihart elterelje s ez az, hogy a mint a klotírt behozták, az egész ellenzék a legridegebb passzivitás terére lépjen. Tudassa az ország lakosságával manifesztumban, hogy ilyen kormányval együtt működni lehetetlen, s e naptól kezdve egy ellenzéki hang se emelkedjék a parlamentben.

Ha a szóáradat el nem söpörte, az ellenzék némasága megfogja ölni a szabadelvű pártot.

Cséplő sztrájk.

Dunapentele, 1897. júl. 23.

Az aratás e héttel e vidéken befejeződik. Kemény harc után az aranykalászkok keresztet rakva pihennek; ki tudja meddig? Mert az arató sztrájk utójátéka a cséplő sztrájk csak most kezdődik. Máskor az aratás fáradságos munkáját lakomával, vigadozással fejezték be, melyben a munkaadó és munkás egyenlőképen részt vett, most még énekszó is ritkán volt

reszkető, majd átszellemült hangon. Beszélte göröngyös utakról, fásról tuskáról, önzetlen munkáról, — a mit sohasem jutalmaznak meg itt a földön, — sok dicsőséges szenvedésről... Kitartásra, szeretetre buzdított bennünket és befejezte szavait a krisztusi igével: „Elmenvén, tanítsatok minden népeket!”

Azután kezét fogott mindegyikünkkel. Azzal a kézzel, amellyel lettünk fölavatva a népnevelés harcosaivá. Harcosaivá, mondom, mert a mi pályánk valóban örökös harc; az igazságnak harca. Sokan közülünk férfikoruk teljes virágában kidőlnek a sorból, még sem fogy meg az a tábor soha...

Es ugyan mi hajítja, mi vonzza az ifjút arra a tövisteljes utra, ahol a napszámosnál keservebben szerzi meg a betevő falatot, a száraz kenyert? Mi hívogatja abba a szalmaviskóba, hogy nyomoruságot cseréljen egy ifjú életért? Mit ígér neki az a hatalmas bálvány, a haza, amelynek oltára a lelkét, mindenét viszi áldozatul?

Ne kérdezzétek azt! Hát a Názáreti mit ígért apostolainak, mivel biztatta őket: „Elmenvén, tanítsatok minden népeket!”

III.

Tizennyolc hosszú esztendő mult el azóta. Abból a tizennyolcból egy bakonyvidéki faluban töltöttem hatot, azután fölvitte az Isten a dolgomat a fővárosba; a mi persze sohasem történt volna meg egy befolyásos pártfogóm közbenjárása nélkül. Akkortájt minden örömmel melletti is szinte resteltem a „szerencsémét”, hogy ugyan mivel is érdemeltem meg jobban, mint sok más érdemesebb férfi, — de lassacskán belenyugodtam. Végre is, a könnyebb sort mihamar megszokja az ember.

hallható, nyomasztó, a kedélyállapotot mindenfelé. Virágos leányok, kaszások, tarka kendős lobogók helyett levért aratok, verítékes ruhák láthatók, mert a nép most nem ünnepel. Pedig erre éppen most nincsen oka; a buza ára napnap után emelkedik, az új szerződéses pontok nagyobb jutalékot biztosítanak, mint egyébkor s a gabona mind mennyiség, mind minőség tekintetében megállja helyét.

A mai nyomasztó állapot előjele a cséplő sztrájk. Itt kerekén kijelentették a birtokosoknak az aratók, hogy nem állanak munkába, ha csak minden 100 métermázsza után 5 métermázsza cséplőrészt nem kapnak; eddig 4 métermázsza kaptak minden száz után. Viszont a birtokosok nem hajlandók semmi engedményre, annyival is inkább, mivel az aratási új egyezkedések úgy is megzavarták circulusaik; ehhez járul, hogy a cséplésnél jobban várhatnak, a veszély nem oly imminens, mint az aratásnál. Félni lehet azonban, hogy a gabona kicsírásoodik, ha az időjárás esőre fordul és a mostani állapot sokáig tart.

Eddig még meg sem indult a két fél között az egyezkedés; az aratók otthon pihennek, csak itt-ott hallható egy-egy szocialista-izű nóta, a birtokosok pedig kétes reménnyel tekintenek a jövőbe, mivé fog ez fejlődni...

Az aratók azzal magyarázzák eljárásukat, hogy a gabona rosszul fizet, egy-egy 40—50 krajczár jut naponta, míg napszámban legalább 1 frtot megkeresnek. Ez a számítás azonban nem felel meg a valóságnak, mert igazi próbacseplés még nem is történt, s a mit próbáltak, az elég jól megfelel a várakozásnak. Ha itt-ott hullott a szem, annak a túlerettség és az aratósztrájk volt az oka; ezt tehát maguknak tulajdonítsák a munkások. A dunamenti területeken egy kat. holdra átlagosan 18—22 buzakereszt esik (14-el számítva), Suly 79—82 kg. között váltakozik.

Rozs, árpa és zab az idén igen jó kifejlődést mutatnak, jóllehet ez a vidék nem alkalmas talaj ezekre. A kapás növények a lefolyt

Egykori lakótársaimról alig hallottam valamit. Kiss Gyuri — a ki szintén legényember maradt — valahol a Mátra alján ideigleg egy palóc feluban, s amint hallottam, már egészen elparasztozott. Hankó Miskáról már rég nem hallottam semmit. Már csaknem egészen megfeledkeztem róluk, a mi nem is csoda, mert ebben a pezsgőéletű nagyvárosban nem marad az embernek annyi üres ideje, hogy a reminiscenciákkal vesződjék, — mikor egy véletlen alkalom összehozott velük.

Valami lábbaj miatt hat heti szabadságot kaptam, mely hat héttől a gyógykezelés csak négyet vett igénybe. Nem tudtam mi tévő legyek a még fennmaradt két héttel. Az a különös gondolatom támadt, hogy meglátogatom a Gyurit, — legalább egy kis jó falusi levegőt szívok, — ámbar tudtam, hogy Mátra-Szent-György nem Nizza, az idő pedig még csak alighogy tavaszra fordult. No de — gondoltam — egy tíz éves találkozó, (annyi ideje, hogy utoljára láttam) csak meg ér ekkora áldozatot, hát csak elindultam mégis.

Nem akarok utazásomnak részleteit leírásába bocsátkozni. Minden fővárosi ember, a ki valamikor Parádon nyaralt ismeri annak a tájnak a többé-kevésbé vonzó szépségeit, a melyek odáig gyönyörködtek a vasuton utazót; azontúl meg ugyem láttam egyebet erdő borította hegyeknél; itt-ott á csusokon még fehérítő hóval a lankásabb helyeken meg rügyező erdőkkel borítva.

Nem is irtam a Gyurinak, hogy jövök; annál nagyobb lesz a viszontlátás öröme, — gondoltam — ha majd váratlanul betoppanok hozzá. Az asszony nincs a háznál, unalmas élete lehet szegény fiúnak, no de majd földeri-

heti esőzések után is jó kondícióban vannak; ámbar a szél itt-ott károkat okozott; jó termés várható. A szőlők szépen fejlődnek, s a filloxera mentes területeken bő termést ígérnek, ha jégveréstől mentek maradnak.

Ugy látszik azonban, hogy a munkásnép Isten áldásának világos jeleire is, mely egyéb téren mutatkozik, bőven akarja az idén kivenni mindebből a maga részét. Az általános jelzés: meg nem elégedni a meglévő állapotokkal, hanem lehetőleg, minél többet kicsikarni. Most, vagy soha!

Eddig még a hatóság nem avatkozott bele a cséplők sztrájkjába, de ez aligha lesz kikerülhető, mivel a birtokosok ilyen körülmények között nem érzik magukat arra kötelezetteknek, hogy az aratórészt behordassák és elcsépelessék. Azt mondják, hogy az arató sztrájkjal is az volt a hiba, hogy egyesek maguktól mindent megadtak a többinek megkérdése nélkül, s így ők is kénytelenek voltak a pontokat elfogadni, de egységes összetartás mellett remélik, hogy a cséplősztrájk hamar véget ér, mert nem teszik föl, hogy a munkásnép a maga vesztén csikarjon ki újabb előnyöket. Ők a nagy adózás és tömérdek kiadások mellett nagyobb engedményeket nem tehetnek, mintha az eddig szokásos feltételek mellett engedik őket munkába. Megérti-e az a nép, elvállik.

Spectator.

Magyarok Párisban.

Már említettük lapunkban, hogy a párisi világiállás alkalmára egy előkelő társaság alakult, melynek célja megkönnyíteni a magyaroknak az 1900. évi párisi kiállításon való részvételt.

A „Budapest-Páris” felügyelőbizottsága a következő tagokból áll. Elnöke: báró *Torocskay Viktor* a főrendiház titkára; tagjai: dr. *Barthos Andor* minisiteri s. titkár, a vasuti tisztképző tanfolyam tanára. Dr. *Gereenday György* pénzügymin. titkár, a „Magyar Athletikai Club” alelnöke. *Igmándy Mihály* író, a „Foncière”

tem én egy heteckére legalább; bora meg bizonyosan lesz, — elkvaterkázunk szépen. Alig vártam, hogy odaérjek.

Mátraházáról parasztkoecin mentem a még jó két órányira tekvő Szent-Györgyre. Csak akkor tört fel a falu szép házaival, csillogó bádogtornyú templomával, mikor már egészen odaértünk; úgy be volt ékelve a Mátra egy kis völgyébe. De azontul délre tágas mezőség látszott, sűrűn beteregetve szép zöld szönyeggel: fiatal buzavetéssel; itt-ott kibarnallott a frissen szántott föld. A széles utca mindkét sor háza előtt széles koronájú hársak húzódtak egyenes sorban fakadó galyaikkal és fiatal csinos leányfejek kandikáltak ki a virágos ablakok mögül kíváncsian a kocsizőreje hallatára. Mire az iskola-ház elé értem, már szerelmes voltam ebbe a kis faluba, az egész vidékbe... Istenem, micsoda gyönyörűség itt az élet!

Valami negyven-ötven gyerek — fiú, leány vegyest — zibongott az udvaron csoportokra válva. A fiúk birkóztak, a leányok nézték, közben zajosan nyilvánították tetszésüket, ha egy-egy a markosabbak közül szétugrasztotta apró támadóit. Tanító nem láttam sehol.

Mikor beléptem, a gyermekhad kíváncsian meredt rám, de csak egy nyolcz évesnek látszó fiúcskában volt annyi becsületteltség, hogy bár féltéken is, de mégis illedelmesen köszönt.

— Hol van a tanító ur? — kérdeztem, de mielőtt a gyerek szólhatott volna, egy erősen hizásnak indult, kopott ruhás ember jelent meg az ajtóban; a kibem, — ha egyébként nem tudtam volna, hogy ő az, — alig ismertem volna fel az én egykori iskolatársamat.

— Nem takarodtok be mindjárt! — mondta a bámészokdokra és baljósulata mozdulat-

pesti biztosító intézet osztályfőnöke, K. Jónás Ödön műegyetemi tanár, országgyűlési képviselő. Dr. Kovács Gyula kir. tanácsos, egyetemi m. tanár, a magyar kereskedelmi múzeum igazgatója. Molnár Viktor min. osztály-tanácsos, a vall. és közokt. m. kir. min. elnöki oszt. vezetője, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja. Sacchi Mihály min. oszt. tanácsos a m. kir. belügymin. Dr. Schubert Emil kir. törvényszéki bír. Sturm Albert a „Budapesti Tudósító” tulajd. és főszerkesztője. Urányi Imre országgyűlési képviselő. Dr. Várady Antal az orsz. magy. színészeti akadémia igazgatója, a Nemzeti Színház dramaturgja, az „Ország Világ” főszerkesztője.

Elégé nem hangsúlyozható és szakkörök csodálkozását a legnagyobb mértékben felkelti, hogy a részvételi díj megállapításánál nem az üzletzerű vállalatok megtevését kisebb árá véteztet alapul, hanem azon helyes tendencia, hogy a ki a részvételi díjat befizette — akár egy krajcár pénzt se vigyen magával, Budapestről indulva, visszatérteig mindennemű ellátás és szórakozás, sőt még esetleges orvosi segély is rendelkezésére áll.

Nem utazik éjjel, látja fél Európát, melyen keresztül viszi utja, és Svájcban egy napot is tölt. Reggeli, ebéd, vacsora itallal, már az uton is a legelőkelőbb módon áll szolgáltatásra, kényelmes lakás, közlekedési eszközök, mindennemű belépti jegyek az ellátásban foglaltatnak. Párisi tartózkodása alatt, művelt férfiak vezetése mellett minden, de minden pontosan nyújtatik, sem alkalma, sem ideje nem nyílik külön kiadásra.

27 kr. naponta, 8 frt havonta nem áldozat egy művelt ember részéről, hogy egy örök életre megbecsülhetetlen emléket szerezzen magának, hogy ismét, tudását, látókörét a világ szellemi központjainak megismerésével gyarapítsa.

A bizottság arra is gondolt, hogy idő közben valakinek egészségi, vagy anyagi körülményei megváltozhatnak. Ezeknek jogukban áll visszalépni és a befizetett összeget a takarékpénztár a részvételi díj 10-ed részének levonásával visszafizeti, vagy az illető másra átruhásolja jegyét. Itt is világos, mennyire szívén tekizik a közönség érdeke a vállalatnak. Nem 50 forintot veszít el az illető, mint más uti vállalatoknál, hanem csak egy csekély összeget, ezt is azért, mert már a jelentkezés alapján lesz mindenki részére szoba, étkezés jegyek lefoglalva, hogy a mesésen olcsó összegben leg-

jobbat kaphassa. Súlyt helyeznek arra, hogy a kaszinók, egyes társadalmi esakók csoportosan testületileg jöjjenek, mert a párisi szász fogadóbizottság gondoskodik arról, hogy a francia rokonság testületek ünnepélyes fogadásban részesítsék az érkezőket.

Ha bárki alaposan fölolvassa a programot és a részletes feltételeket, meg vagyunk győződve hogy úgy mint a legmagasabb hivatalos körök és a művelt társadalmak minden kiváló factora, valószággal megfogja szeretni az ügyet, melyhez hasonlóan tisztán a résztvevő fejedelmi kényelmét szem előtt tartó intézmény még külföldön sem létesítették. A bizottság, mely társadalmunk kiváló széles látókörű férfiból áll, támogatva a szász írók, művészek, szakférfiakból álló rendezőbizottság által, minden egyes csoport kirándulását a legemesebb értelemben vett kijutásául fogja az igazgatósággal karöltve alkotni, — álmosszerűen szép élvezetes napokká, melyek mindegyik résztvevőnek örökre emlékezetesek maradnak.

A részvételi-díj: A folyó évben jelentkezőknek 250 frt, az 1898. évben jelentkezőknek 260 frt, az 1899. évben jelentkezőknek 270 frt, a kiállítás idejében jelentkezőknek 280 frt. Befizetés: Havi 8 frt, vagy negyedévi 24 frt, esetleg félévi 48 frtos összegekben a magyar kir. postatakarékpénztár útján díjmentesen kizárólag a „Belvárosi Takarékpénztár”-hoz (Budapest) 1890. évi január hó végéig teljesen befizetendő.

Jelentkezhetnek a résztvevők lapunk szerkesztőségénél, a hol csak a jelentkező lapokat kell aláírni. Ha a jelentkezők nagyobb számmal lesznek, úgy helyi bizottságot fogunk alakítani, a mely meghatározza az utazás idejét és mi fejezmegyeiket egy külön csoportban fogjuk ez utazást megtenni.

As utazás ideje. A Párisban rendezendő ünnepségek és kongresszusok megállapítása után minden jelentkező értesítve lesz az egyes hónapok programjáról 1890. januárban és e szerint választhatja meg azon hónapot, melyben utazni óhajt. Utazás: Külön gyoragvonaton csak nappal utazva egy félkét 6-6 személy I. és II. o. compékban. Éjszaka uton: Az éjt az odautazás alatt Zürichben elsőrendű szállodában pihenve töltjük, egy napi ott tartózkodás után ismét ott töltve az éjt.* Étkezés uton: Részben a menetrend szerint a vasuti éttermekben előre megrendelt ebéd és vacsora, részben a vonattal menő étkezőkocsiban.* Érkezés Párisba: Az érkező csoportok rokon testületek és a 100-as

fogadó bizottság által ünnepélyes fogadtatásban részesülnek és a rendelt kocsiok jutnak a hotelbe. Lakás: Elsőrendű, kényelmes szobákban, egyenként és csakis az összetartozók kettesével. Párisban 8 napi tartózkodás alatt. Reggeli: A szállodában két fogásból. Délután: A város középületei és muzeumi megtekintése a 100-as bizottsági tagok vezetése mellett, a megállapított program szerint, kisebb csoportokban. Nagyobb utaknál kocsiok. Ebéd: Fentartott külön éttermekben névjegygyel lefoglalt területeken változó francia menu 5 fogásból itallal. Délután a kiállítás: A kiállítás megtekintése a vezetőik kalauzálása mellett általánosságban és részletekben. Eiffel-torony és külön befejtődijás látványosságok jegyei díjtalanul rendelkezésre állnak. Estebéd: 6 1/2 órákor, mint az ebédnél, 5 fogásból itallal. Esték: Színházak, mulatók megtekintése fentartott elsőrendű helyeken, vagy a kiállítás területén lévő ünnepségekben való részvétel.* Ünnepélyek: Diszfelvonulások, idegen fejedelmek érkezésénél, katonai díszszemlék és népnepélyeken, az akadémia, képviselőház diszüléseim külön fentartott helyek.* Congressusok: A különféle tudományos Congressusokról a vonatkozó társadalmi körök értesítettnek és azokon kívánt részvétel biztosítottak. Környék: Saint-Cloud és Versailles megtekintése a vállalat költségén. Párisban már időzötték részre: A program pontjai senkre sem kötelezők s kiki szabadon rendelkezhet ideje fölött Párisban tovább időzés: Kik a hat hétig érvényben lévő jegygyel Párisban tovább maradnak és azt 3 nappal előbb jelzik, azoknak a kedvezményes lakás és étkezés biztosítottak.* Visszaútazás: Mint az odautazás 6 héten belül történik a programban jelzett vonalon. Az uti tetszés szerint megszakiható. Egy napi ellátásról szelvény-utalványt szolgáltatunk ki. Polgyass: Ugy az oda-, mint a visszautazásnál bármily terjedelemben díjmentes.* Vám: Gondoskodás történik, hogy a vámkezelők részéről zaklatásnak ne legyen kitéve az utas. Bistosis: Az utasok 15 napra baleset ellen 5000 koronára biztosítottak a hazai Focnière Pesti biztosító intézetnél és minden kiránduló csoporttal kitűző magyar orvosok utaznak, kik úgy az uton, mint Párisban minden eshetőségben a vállalat költségén teljesítenek orvosi szolgálatot. Különös előnyök: Becses figyelmükbe ajánljuk, hogy mindaz, a mi e programban fel van sorolva, a leggondosabb módon nyújtatik a részvételi díjért és hogy a *-gal jelölt pontok eddigéig egyetlen

tal emelte föl a kezében tartott hosszú pipaszárát. Nem lehet birni ezekkel a gazemberekkel — fordult felém mentegetődvé.

Ugy látszott, nem ismert meg.

Egy perczig haboztam. Atvillant a fejemen: nem-e jobb volna valami ártatlan hazugsággal elütni a dolgot és visszamenni, ahogy jöttem? De a mint arra a meglepett emberre néztem, ahogy zavartan forgatta kezében a taplósipkát, (talán valami új tanfelügyelőnek nézett) elibém tűnt a régi jovialis Kiss Gyuri, örök mosolygó arcával, fürgé, mozgékony alakjával és megsajnáltam ezt a zsiros kabátú, elhanyagolt külsejű embert.

Megveregtettem a vállát bizalmasan.

— Hát megse ismerd Gyuri? En vagyok a Faragó Bercei — a „vadpoéta“!

— Á, csakugyan... az ám, ni csak... Szervusz öreg, hozott Isten! En biz' alig ismerem rád, olyan ur lett belőled. No szép, hogy rám gondoltál egyszer. Ejnye, ejnye!

Össze lélt, csókol, majd hogy a lelket ki nem szoritotta a hatalmas karjaival.

— Gyerekek! — rikkantott — pusztuljatok haza, egy-kettő! Holnap is vakáció lesz!

Azok örömrivalgással fogadták a kellemes hírt és bámulatos gyorsasággal tüntek el.

— Hát kerülj beljebb! Erre ni, kérlek.

Orr tekerő dohánnyal terjengett a szegényes, azük szobácskában, a hova betuszkolt. Egy komos macska ugrott fel a kopottas diványról és bizalmatlanul meredt felém fénylő zöld szemével.

— Sicsz! Foglalj helyet kérlek — és a kabátjával gondosan megtörülgette a macska helyét. — Hja bizony, itt nincs elfogadó-szoba, mint nálatok Pesten. Ejnye, de finom iberezihád

van. Bársonyallér! Ez a divat most, persze. Itt ugyan nem tudjuk mi a divat. Hát, hogy vagy, hogy? Irogatsz még verseket? Persze, most már díjaznak is, — mi? Igaz jó fizetésed van?

Alig győztem felelni a kérdéseire.

— Hát ez mi?

— Pléd.

— Pléd? Olyan is van? Hja a Pest, a Pest! Hanem megállj, nekem meg olyan valamim van, a mi Pesten nincsen. Dohány. De milyen? Főlséges! Verpeléti, igazi verpeléti. Itt terem nem messze. Parancsolj? Van itt pipa is.

— Köszönöm nem dohányzok.

— Nem dohányzol? No barátom, akkor sajnállak, igazán sajnállak. Lásd én nem bálozk, nem pezsgőzök, nem biciklizek, nem uszok, — még csak nem is fürdök. De dohányzok. És hidd el ez a legélvezetesebb sport. Mit? Mosolygysz? No majd elviszlek este a kaszinóba, a mi kaszinómba, — meglátod, hogy csakugyan az. Olyan füstölést még soha nem láttál, mint ott lesz.

— Tudod — folytatta — volt egy öreg papom — Isten nyugosztalja szegényt. Nagy böles volt, örökké filozofált. Püspök is lehetett volna — mondom nagy ezze volt, — de nem tudott hizelegni. Nagy pipás volt. Fiam — mondotta sokszor — hidd el, olyan az élet is, mint ez a füst. Sokszor anélkül, hogy akarnók, egy-egy szép karika formálódik ki belőle, de az is csak pillanatig tart; szétfoszlik, elvegyül a többivel. És igazza volt. Lásd én ambiciózival kezdtem meg ezt a pályát, de beleantam. Halálansággal fizettek érte. Mert mi különbség van tiköztek, városi tanitók és a magamfélé falusi retorok között? Körülbelül annyi, mint az én papom, meg a kínai misszionáriusok közt

— elhíhated. Éppen hogy nem huznak karóba bennünket. Nem is törődöm már semmivel. De néha irigység motoszkál bennem, ha látom, hogy a jegyző, az ispán, meg a bérlo gyarapszik, erősen gyarapszik. Ez nyuz, az lop, amaz csal — és gyarapszik. En többet tanultam, mind azok és mégis nyomorgok. Igazasz ez?

Kiverte a pipáját és ujra töltött.

Hallgattam. A tekintetem odavetődött a tintafoltos felszakadozott posztóju írasszaltra, ahol a „Néptanítók Lapja”-nak több száma hevert fölbotlatlanul.

— Hát ezeket nem olvasod? — kérdeztem.

— Minek? Nem akarok én már pályázni sehova. Minden falu ilyen.

— Van azokban egyéb is.

— Ugyan mi? Törvények, reformok, tanácsok. Hát hiszen mind szép az — a papiroson. Felő a gyerek a nélkül is. Csak a nevé tudja leírni valami váltó alá, meg számolni tudjon annyit, ha a két ökrét elviszi a végrehajtó, mi marad neki? Semmi. Elvész a mi népünk ügye. Megezi a német, meg a zsidó.

Rosszul esett hallgatnom ezt a beszédet. Láttam, hogy konokul ragaszkodik szük, sötét nézeteihez, hiába próbálnam felvilágosítani, hogy talán még sem úgy van az mind, a mit mond — meg van kérgesedve ennek a szive. Másfelé tereltem a szót.

— Hát a Miskáról nem hallottál valamit?

— A Miska? Ott van Zólyomban a szülőfalujában, mióta az intézetből kikerült. Czivilizálja a tótokat, a kik még ki nem mentek Amerikába.

— Szép Misszió.

— Mit? Misszió? Pánszláv, dühös pánszláv — fogadni mernék rá. Azért, hogy

utazási vállalat részéről sem nyújtattak. — Már pedig e rendkívüli szolgálmányok nemcsak hogy minden mellékiadástól megóvják az utast, hanem e mellett különös előnyt, kényelmet és idő-nyereséget is biztosítanak.

HIREK.

— **Szent-Anna búcsú.** A helybeli *Szent-Anna* kápolnában, az évenként tartani szokott egyházi ünnepély a következő: Jul. 25-től azaz vasárnaptól kezdve d. u. 6 órákor litánia nyolcz napon keresztül. Az ünnep napján d. e. fél 10 órákor szent beszéd 10 órákor nagymise. Az ájtatosságokat Kiss Arisztid ünnepi hitszónok tartja.

— **Az aratási sztrájk hatása.** Az aratási sztrájk lefolyása után a kormány továbbra is érdeklődik a lefolyt események s annak utókövetkezményei iránt s a földmivelésügyi minisztérium legutóbbi rendeletet intézett a vármegyékhöz, melyben egy kérdőív mellékelésével felkéri az alispánokat, hogy az aratási munkabérek adatairól s a többi hozzáfüggő eseményekről tegyen jelentést annak megállapíthatásá végett, hogy a sztrájkmozgalom az aratási munkabérek emelésére nézve milyen változásokat idézett elő.

— **Változások a Szt.-Ferenczrendiek-nél.** A rend káptalana a következő változásokat eszközölte: *Ólvecsky* Ildefonz házilelkiatya Érsekújvárra, *Végh* Anzelm, dinnyési adminisztrátor Szt.-Antalba helyeztettek, ez utóbbi szónoki minőségben. Helyükbe: *Jakabovich* Telefor házilelkiatyának és sekrestyeigazgatónak, *Farkas* Szeráfn dinnyési adminisztrátornak, *Eipel* Xavér segédtestvérnek.

— **Életmentő.** *Popovits* György budapesti orvillibizos, ki betegsége miatt szabadságra küldetett *Rács-Almás* szabadbani fürdőzéssel kuralta magát. Folyó hó 20-án *Schwartz* Gábor ráczalmási kereskedővel fürdött; *Schwartz* uszák közben kifáradt s nem tudván magát tovább fentartani, a víz alá merült. A beteg *Popovits* utána uszott és élete kockáztatásával sikeresen kimentette.

suhanczkorában olyan jól adta a magyart? Nevezetesen naiv ember vagy barátom. Látszik hogy nem ismered a világot.

Kiváncoztam egy kis levegőre, nagyon bántott a „füst“.

— Szép méhesed van, láttam, amint bejöttem. Gondolom, a tied az a kert is.

— Az enyém, de a méhes, üres, nincs abban semmi, éppen semmi. Tudod, nem szeretek piszmogni vele.

— Néznék ki egy kicsit.

Lementünk a kertbe. A nap már hanyatlóban volt, de oda hiába süttött ugyis. Se ut, se egy kapavágás nyoma sehol; gaz, dudva mindenütt.

— Hát ezt se műveled?

— Nem érdemes. Kilopnak innen mindent.

Virágborult gyümölcsfák hullatták alá fehér szirmaikat; lehetett vagy tíz darab. — Hát a gyümölcsöt nem lopják el? — kérdeztem.

— Azt nem bántják. Tudják, hogy mind férgecs.

— Mért nem pusztítod a hernyókat?

— Lehet is azt. Egyszer neki eresztettem a gyerekeket, minden fiatal ágat letörték. Azóta hagyom úgy, a hogy van.

Fázni kezdtem.

— Menjünk be — szoltam — erős ez a levegő. Tudod, olyan lábbadozó vagyok.

Bementünk a szobába. Bort hozott — neki nem volt — és a karcos mellett beszélgettünk tovább, csupa ifjúkori léhaságokról. Nem szerettem hallgatni a kitalálásait, mert csak úgy áradt szét azokból az a nagy embergyűlölet, a mivel tele volt a szive — ha ugyan volt szive.

— **Áthelyezések.** Dr. *Raschowsky* Vilmos a helybeli 12. dszidás ezredtől *Bécsújhelgyre* helyezettett át a cs. és kir. 25. sz. vadászszázalóhoz. — *Veszér* László, a ki városunkban tanítóskodott és jelenleg a csongrádmezei kir. tanfelügyelőségénél töltnök, hasonló alkalmással helyezettett át a veszprémi kir. tanfelügyelőséghez.

— **Tűz a vidéken.** Miként levelezünk írja, f. hó 21-én reggel 2¹/₄ órákor *Soponyán* tűz ütött ki, a mely *Takács* József házának hátulso részében levő gépfélszerét hamvasztotta el, melyben bennégett a cséplőgéppel együtt sok gazdasági eszköz. A kár hétszáz frtra rug; de nagyobb részt megtérül, mivel a félszer biztosítva volt.

— **A Péter-fillérek.** Egy római telegram jelenti, hogy a Péter-fillér a most lefolyt fél-évben 1,970.000 lírát tett ki, tehát 100.000 lírával többet, mint az elmúlt év hasonló szakában.

— **Czirkusz.** Augusztus 1-én egy nagy czirkusztársaság érkezik városunkba öv. *Enders* Mária igazgatása alatt. A czirkusz, melynek személyzete 60 tagból áll s 25 lova, saját zenekara van öt hét óta *Pésett* tartja előadásait a köz nésg nagy érdeklődése mellett. Reméljük, hogy a derék társaságot városunk közönsége is pártolni fogja.

— **Annap.** A tudós arcza, öreg kalendárium csaináló, a ki az unalmas őszi estéken szobájába zárkózva pislákló lámpafény mellett rakja kalendáriumába a kritikus napokat, nagy pontosan tölti és fogyasztja a holdat, dirigálja az időjárást, látszólag nagyon prózai hangulatu öreg tudós lehet, pedig valójában az ő szívében is ég szikrája a költészetnek. Hogyne, mikor a ragyogó szemű Annák, Annuskák, Ninák és kis Annikok névűnnepek a gyümölcselő nyár legragyogóbb szakába a bájos július hóba helyez. Nagyon szép töle és a fiatalág hálás is íranta. Ekkor forgatják legszorgalmasabban a kalendáriumot, ekkor veszik legnagyobb megnyiségben a szép kis rózsaszínű levélpapírokat a s hű tolmácsok a gyöngyvirágitatot. A kedves virágitat olyan, mint az emlékezet, ha megőrizzük, gondolozunk, sokáig elkísér bennünket az életen keresztül, de ha nem gondolunk rá, elhanyagoljuk, eltávozik tőlünk nyomtalanul. Az a sok szép lány is, a kik ma mosolygó, ró-

zsás arcczal fogadják itjauk üdvkivánatait, holnap már csak emlékeiben élvezik a szép Annánapot. A komoly Anna, boldogan szemléli a gyönyörű virágoskert, mely tegnap még a legelső kertész virágos kertjében díszlett, ma pedig az ő szalonjának levegőjét telíti üde rózsaszállal. — A vidám Annuska a vasárnapi Annabálban kellemesen ellejtett keringőre emlékezik legavisebbben vissza, mikor az a barna nő olyan szépeket beszélt neki. Hát falu helyen? A szép barna, rózsás arcza Nina, vagy a szőke-fürtű Náni sem unatkozik most jó darabig. Ők is elgondolkoznak hosszasan arról a dalias legényről, a ki most került haza a katonaságtól és olyan sokat tanult a városban, olyan szípen beszél, hogy alig tudják megértani. No de a szerelmek a sághajtásból is tudnak diktóit kiolvasni. Megértik ő a virágos, katonás mondásokat mind a ketten. — Mi azonban ne édelegjünk emlékezeteken. midőn itt a mulatás napja, vigajunk! Isten éltesse az Annákat!

— **Apró notoriusok.** A hosszú sétatéri vak harmónikás, a ki delútanonként egy csomó virgoncz gyerek társaságában csónakánál szokott a sosto szélben, néha-néha portyolyázásra is indul fürge bandájával. Főnökül *Blender* Gyula az a szerencsétlen suhancz, a ki szánalmas állapotban is esztelenül csak a gonoszágokon tőri fejét, nemrég vakmerő csinyt eszelt ki. Csütörtökön fényes nappal, midőn a katonaság gyakorlaton volt, bandájával bevont a piros-alma kaszárnyába, az egyik fűt felállította a silbaknak, hogy ha valaki a kaszárnyába jön, értesítse őket. Ő pedig a többiekkel a legénységi lakások elé ment; az egyik ablak alatt tömör osoportba állította az erősebbeket, egy szavára a könnyebb lábúak felugráltak azok hátára és spártai módon behatoltak a szobába. Már azt nem tudni, hogy a napi költészetét egy pár csizma áraban állapították-e meg, nem találtak vagy nem érték rá többet lopni, elég az hozzá, hogy *Perács* István dszidás pionér egy pár csizmájával tértek vissza portyázásukból. Nagy triumfussal mentek a Kaposi-féle vendéglőig s ott büszkén mutogatták a csizmákat, a mig egy ember meg nem kérdezte, hogy eladó-e. Persze, hogy kaptak az alkalmon s el is adták szerencsésen 30 krért. Azonban egyik fél sem örült az alkumnak, mert a csizma a legrövidebb idő alatt visszakerült gazdájához, a gyerek-banda pedig a rendőrséghez. No ott ismerik őket. Vagy 60-szor

A „kaszinó“-ba nem mentünk el. Hitt, erősen hitt, de ismételtam, hogy gyöngékedő vagyok. — pikenni akarok. Holnap úgy is megyek.

Nem nagyon lepte meg a kijelentésem, ámbár marasztalni próbált, csupa illendőségből.

— De hogy ilyen rövid időre jöttél! — mondogatta fejszólva. No persze, ott nem adhatok vakációt, a mikor neked tetszik. Persze, persze.

Másnap csakugyan elutaztam, de nem vissza, hanem Zólyomba a Miskához. Kiváncsi voltam, hogy ugyan, hogy nézhet ki a „pán-szláv“.

Kocsin vitt az állomáshoz, a maga kocsiján. Ott mentegetőzött, hogy sajnálja, nagyon sajnálja, de nem várhatja meg a vonatot, — este lesz, mire hazáér. Elbucusztunk tehát, és a mint a koozi visszafordult a köves uton, sokáig néztem utána, mig el nem tűnt a szemem elől.

Ugy éreztem, mintha valami sötét oduból kiérve, újra megpillantanám a napfényes eget és nagyot lélekzettem. De még jó sokáig vélttem érezni annak az „odu“-nak a fojtó, nehéz levegőjét.

IV.

Kis-Terennén hosszabban kellett vesztegelnem és úgy történt, hogy csak másnap délelőtt értam Prodhóra.

Valami nyolczvan házból áll a falu, egy széles völgyhajlásban, egészen a Garam partján. Szakasztott olyan a vidéke, mint a Gyuri falujának, — a buzatáblákat kivéve.

A vonat megállott egy bakterház előtt és kezembem kis utitáskámmal, megindultam a falu felé, mely egy jó puskalövésnyire látszott,

A szélső házak előtt egy fiatal menyecskevel találkoztam, a ki épen a Garam felől jött. Jókora sajtárt cipzelt a fején, tele frissen mosott ruhafélével: úgy látszott, hazafelé igyekszik. Megszólítottam tőle:

— Mondja csak lelkem, merre van az iskola?

Még a Gyuritól hallottam, hogy Prodhó tősgyökerezés tót falu; annál nagyobb volt a meglepetésem, mikor a menyecske magyarul felelt:

— Az a magas sárka ház ott a kert közepében, ahol a fűzes kezdődik.

Egy kicsit tótos kiejtéssel beszélt, mint a felvidéki magyarok, de nagyon jól állt neki.

— Hát magyarul is tudnak jól? — kérdezősködtem tovább.

— De nem is beszélünk máskép. Nem hall itt tót szót uram, csak az öregektől. Értenei értenek magyarul azok is — eltanulták tőlünk — csak éppen nem beszélnek. Nem fordul úgy rá a nyelvük.

Köszönt és befordult egy léczes ajtón. Amint az iskola-épület felé közeledtem, valami énekhang ütötte meg a fületem. Megnéztem az óramat, féltizenegyet mutatott.

Énekóra van — gondoltam — és már azon tűnődtem, hogy talán jobb lenne, ha azt a hátralevő félórát elsétálnám itt a folyóparton hogy ne zavarjam őket, mikor közvetlen a ház elé érve, megállított valami megnevezhetetlen édes érzés, ami elfogja a magyar ember szívét mindig, valahányszor azt a lelkével összeforrot ismerős édes dallamot hallja, ami most kihangzott az iskolaház nyitott ablakán:

... Bölcsöd ez, majdan sírod is
Mely ápol s eltakar ...

állott már egyikük-másikuk a kapitányság előtt kisebb-nagyobb bühökért. Annak idején a r. kapitány folyámódott is a miniszteriumhoz, hogy a rakoncáslajn gyerekeket vegye be a javító-intézetbe, és sikertelenül. Mostani gazdaságukért ismét a rendírség előtt áll a notórius kis csapat, a hol biztosságuk övét, hogy egy jóddre el megy a kedvük a tolvaslástól.

— Nyári mulatság. Bodis László által létesített a biai járás magyarosítását célzó *Ápádalom javára Budafokon* a Haggenmacher sörösorok nyári helyiségében folyó évi július hó 29-én nyári mulatság tartatik. Kezdeté délután 6 órakor.

— Jönnek a katonák. A m. kir. 40. honvéd gyalog hadosztály részére a folyó évi őszi fegyvergyakorlatok alatt szükséges kenyér, zab, szóna, almazsálya és tűzifa biztosítása czéljából: 1. *Bian augusztus hó 9-én 9 órakor reggel*: Zaambék, Bia és Sósokt állomásokra nézve. 2. *Bicskén augusztus hó 11-én 10 órakor délelőtt*: Bicske és Tabajd (Doboz) állomásokra nézve és 3. *Martonvásáron augusztus hó 13-án 9 órakor reggel*: Martonvásár és környéke, továbbá Vaál és Tárnok állomásokra nézve, a község hivatalos helyiségében, kizárólag írásbeli nyilvános ajánlati tárgyalás fog tartatni. A szállítandó cikkek mennyisége, a letesendő bánatpénz stb. nemkülönbön a részletesebb feltételek a m. kir. V. honvéd kerületi parancsnokság által 1897. évi július hó 20-án kelt 5678/h. o. szám alatt kiadott részletes hirdetésben, illetőleg a „Szállítási feltételek füzetében” foglaltatnak és Bia, Bicske és Martonvásár nagyközségek hivatalos helyiségében betekintethők. Ez irányban továbbá a „Magyar Gazdák Szövetkezete” és az „Országos Gazdasági Egyesület” Budapestben (Köstelek) valamint Fehér, — Veszprém, Tolna, Vas, Baranya, Somogy, Sopron, Zala és Győr vármegye gazdasági egyesületei az azokhoz áttét hirdetmények és feltételek füzetei alapján kellő felvilágosítást adhatnak.

— Mértékthitelesítés. Mikor a kánikula beáll, akkor azoknak a miniszteri rendeleteknek, melyek e tájban érkeznek, tartalmuk is olyan unalmas, mint egy forró nyári nap délutánja 3—4 óra között. Ugy látszik, hogy a híreket is megcsappja a nagy hőség s elbágyadnak akár csak az ember. — A napokban arról

Az üde, csengő gyermekhangokat elkapdosta a meglebbenő szellő s vitte, vitte ki az utcára, a virágtalan mezőre, a kopár hegyek közé . . .

Oh, ahol ezt tanulják, ezt dalolják, ott nincsenek, nem lehetnek sem pánszlávok, sem kivándorlók! Mert ez a csodálatos városu dal arra tanít, hogy éljünk, haljunk ezen a földön, ezért a földért, mely ápol s eltakar . . . Ilyen dala nincs több széles e világ egyetlen nemzetének sem, mert ez ennek az örök édesanyjának, ennek a megszenvedett, megváltott drága földnek: a hazának himnusza . . . És a hol ennek a hangja csendül meg az ajkakon, ott virágot nevel a vérszótatott föld: a hazaszeretet virágát, ott jobban esik a fekete kenyér, mint a bőségnek teljessége messze idegenben, — mert ez a föld termette . . .

És amint ott álltam, sokáig áltam a kapu előtt, ezembe jutott az a másik iskola, ahova magyar fiúk járnak, magyar nemes ember tanít, — ott talán nem is ismerik ezt az éneket . . . Ugy elszorult a szívem. Észre sem vettem, hogy a gyerekek kijöttek, csak a köszöntésük riasztott föl.

Egy sovány kis emberke jött a nyomukban, aki meglepődve nézett rám, amint megpillantott — a Misó.

Ahogy azt az embert megláttam, nem gondoltam arra, hogy talán illő volna előbb megismertetni magamat, csak odaléptem ahhoz az igénytelen alakhoz, ahhoz az igazi misszionáriushoz és nem törődve, hogy rám bámul az a sok gyerek, — azt mondtam neki, a mit ő mondott egyszer valakinek régen:

— Amit láttam, amit hallottam, az mind a te műved — áldjon meg érte a jutalmazó Isten!

értesítette a miniszter, a törvényhatóságokat, hogy ezentul a magyar mértékthitelesítéseket külföldre is szabad végezni a gyárosoknak, ha erre előlege-n engedélyt kérnek. No ez ugyan elég unalmas rendelet!

— Harczásiamazonok. Folyó hó 21-iki számunkban ezen czim alatt megjelent hírnkre vonatkozólag úgy értesülünk, hogy az sokkal szelidebb összekozmazás volt, a melynek valószínűleg folytatása sem lesz.

— Kereskedelmi muzeumok a vidéken. A kereskedelmi miniszter elhatározása alapján a magyar kereskedelmi muzeum igazgatósága most oly irányban dolgozik, hogy a vidék nagyobb városában kereskedelmi muzeumokat létesítsen háziipari bazárokkal kapcsolatban. A létesítendő muzeumok helyül lehetőleg olyan városok lesznek kiválasztandók, a hol kereskedelmi és iparkamaraok működnek, minthogy ezek lesznek a muzeumok felügyelő közegei.

— Betörés. F. hó 21-én virradóra ismeretlen tettes tört be *Schwarz Jakab* kórház-utca 10. sz. alatti szatócsüzletébe. Az udvari elrácsozott kertből, az ablakon keresztül az ültetbe hatolt át a pénzes fiókot egy vésővel fölfeszítette és 95 frtot elemelt belőle, egy másik fiókból pedig 18—20 drb. koronát vett ki. Összesen tehát 104 frtnyi pénzeszeget és ráadásul 200 drb portorjót szivart lopott el. A rendőrség előtt eddig ismeretlen tolvaj valószínűleg nem volt valami ismeretlen és járatlan a szatócsüzletben, mert akkor nem tudta volna olyan hamarosan összekapartani a különböző helyen eltett pénzeszekeket. Nagyon valószínű azonban, hogy a rendőrség a legközelebb meg fog ismerkedni a tolvajjal.

— Kutba ugrott. Miként tudóitónktól értesültünk, *Sukoró* ma, 24-én reggel 9 órakor özv. *Szics Józsefné* 81 éves agg nő öngyilkossági szándékból a lakásán levő kutba ugrott s befullt. Tettének oka még eddig ismeretlen.

— Izetlen csók. Hogy a csóknak milyen ize van, arról csak a költők szoktak zengeni, a tudós nem tud róla; izetlen csókról azonban nem dalolt még a poéta sem. Pedig *Ertl József* moóri legény váltig azt hajtogatta, hogy azért nem veszi el *Fisch Juliannát*, mivel rossz szaga van a szájának, nem ilzik rajt a csók. Így beszélt pajtásai előtt *Ertl József*, mikor már 13 napig jegyben járt a leánnyal, háromszor ki voltak hirtetve és megtudta, hogy mekkora a hozomány. Volt neki még egy ideálja, nem volt ugyan szebb *Julianánál*, de szebb volt a hozománya. Azt hitte, hogy ilyen csuf rágalmazással hamarosan meg fog a jegyesétől szabadulni és elveszi azt a másik gazdagabbat. Júlia azonban megnehezítette az utját, amennyiben orvossal megvizsgáltatta magát, kiállította a látéletet, a mely hitelesen bizonyította, hogy a szájának nincs szaga. Nemsokára a hűtlen *Ertl* a látélet következtében a járás-bíróasághez került, a hol 59 frt 70 krt kell 8 nap alatt lefizetnie perköltség és büntetés fejében.

— Kóborló czigánykompanya vonult végig f. hó 22-én virradóra egy és két óra között *Csoor* utcáin. Midőn özv. *Veiss Vilmosné* szatócsüzletéhez értek, az utca felüli erős vasasajtót kifeszítették, behatoltak a boltba s ott, a mi csak kezük ügyébe esett, mindent elvittek. 65 csomag 4-es dohányt, egy liter kőményes pálinkát, egy kiló szalámit stb. körülbelül 7—8 frt értékben. Mielőtt a házbeliek észrevették volna, vagy az arra haladó emberek és a közelgő őrjárat elcsipítették volna a betörőket, azok elmenekültek. *Hári P. István* szellér házába törtek be azután, de itt nem raboltak semmit, hanem a házigazdát verték el olyan kegyetlenül, hogy az még ma is az ágyat nyomja. Ezután *Halius György* korcsmárosnak akartak betörni, de a közeledő őrjárat zajára kerekelt oldottak. *Hári P. István* vallomása szerint hárman voltak, a kik őt megtámadták, czigánylegények póre öltözetben. A csendőruk már nyomukban vannak a tetteseknek.

* Üzlet megnyitás! Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a miniszterium által enged-

lyezett gyógyszer és illatszert üzletemet a Kossuth- és Szarka-utca sarkán (*Dietrich-féle ház*) f. évi augusztus 1-én megnyitom, addig is mig bővebb hirdetésem és árjegyzékeimet küszéteném. Előre is a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlom magamat. Mély tisztelettel *Segeşváry Dezső*, okl. gyógyszerész. — Az új gyógyszerüzéraru kereskedésnek *Kampiss József* okl. gyógyszerész lesz az üzletvezetője.

— Egyházi szerek, zászlók, misernahák, keresztuti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánlkozik *Szűts és társa*, a bibornok-érseki és Magyarország hercegprímásának udvari szállító. Budapest, ten. IV., Kossuth Lajos-utca.

A péthi fürdőben.

A legutóbbi meleg kánikulai napok alatt a péthi kirándulók száma folyton emelkedett s mi a kik állandó vendégei vagyunk a fürdő telepnek, örömmel látjuk, hogy a Székeshérváriak is engednek lassankint a megszokott közönyből és mind többen keresik fel kirándulásaik közben Péthet.

Az állandó vendégek egy kis köztársaságot alkotnak, a melyeknek keblében állandó a vidám kedély. Szórakozásban nincs hiány, nagyobb séták, tekézés, karika vetés, leggyakrabban pedig éneklés czigánybanda mellett és táncz tölti ki napjainkat.

Azt mondhatná valaki, hogy ez nem sok szórakozásnak. Igaz! A ki unja magát az talán változatosabb műsort óhajtana, de mi Péthben nem unjuk magunkat, és olyan jókedvűek vagyunk, mint a boldog szerelmesek. Szerelmesek vagyunk a vidék pártatlan szépségébe, és mig a városban majd meg sílnek az emberek s átkozzák a nyarat, addig mi csak azon sajnálkozunk, hogy miért is nem tart a nyár legalább is egy félévig, s előre félünk, hogy rohamosan nyakunkra jön az ősz s nekünk el kell majd hagynunk Péthet, a hol az üde bakonyi légáramlat elűzte egészen a nyár forróságát s oly kellemesen mulattunk.

Szeretnék verset írni. A próza nem képes olyan emelkedett hangulat kifejezésére, a mely eltölti lelkemet, a midőn a virágos mezőkön, vagy az árnyaloms erdei utakon sétálok. Valami gyermekes vágy fog el leheveredni a buja fűbe, vagy átölelni a szénaboglyát, melynek kábító illata a vidám gyermekkort varázsolja elem, a midőn gondtalanul futároztam erdőn, mezőn. Aki a város poros levegőjében izzad, nem tudja, mily varázs erővel bír a természet szépsége, milyen csodásan átalakítja a lelket. A kit komor gondok, avagy nehéz bánat gyötör, — jöjjön ide és meg fog gyógyulni. De nehyjye senki, hogy egy pár óra szétüzi a lélek ködét, a természet szépsége iránti fogékony lélek kell hozzá, s kell pár nap, hogy azokat az apró, gyakran figyelmenre sem méltott körülményeket is észre vegyük, a melyek együtt véve teszik felelthetlenné e helyet.

Mikor az utolsó vonat is elrobbog és leszáll az alkony Péth fölé, akkor kezdődik itt az élet.

Kis köztársaságunk fölmegey a közeli Csiga-dombra. Pokrocokat terítünk a fűre, nehogy a bogarak az est sötét lepke alatt indiszkrétül — bizalmas utra tévedjenek. A hőlgyek félnek az ártatlan kis bogaraktól is. Várjuk a hold felkeltét, a mely éppen akkor ravaszul beburkolódik az alkonyég felhő foszlányába. Néha ezüstös feje kibukkan a felhők mögül s csodás ködött szór szét a táj fölött. Örömmel fogadjuk, mint a kedves ismerőt, kaczagunk, tapsolunk, »Itt a hold!« — És az éjnek bájos szeretője kaczerán elbukik megint.

Neheztelünk rá, de hamar megbékülünk. Nincsen sötét. Felettünk a csillagos égbolt s a tejt fehér ködével hinti reánk elhaló sugarát.

Olyan érdekes társaság vagyunk, amint ott a domboldalon festői csoportban ülünk. Homályosan látjuk egymást, de mentől inkább hozzá szokik szemünk a homályhoz annál jobban.

Krausz Adéllát feszélyezi föltűzött nagy haja. Magunk vagyunk, jó ismerősök, leereszti. Gyönyörű hajának sötét fonata lehull formás karcsu alakjára. »Milyen szép haj!« — kiáltunk föl mindannyian és

gyönyörködünk szép hájában, melyet a divat szépe mások nem enged szabadon vállára hullani. Az est hangulata érzelmekkel, kifejezhetetlen vágyal tölti el a lelkünket.

— Énekeljünk! — inditványozza valaki.

Örömmel fogadjuk az indítványt. És énekeljük egymás nótáit fölolvátva. Aztán kifogunk a dalból. Nem jut az eszünkbe egyik vagy másik dal. Hallotunk új nótákat is, azt sem tudjuk. Bajba volnánk, talán bosszankodnánk is, hogy nem tudjuk énekelni. De itt van a mi eleven nótás lexikonunk, a kedves Fodor Jolánka. Csak öt kell megkérni. Csodás memóriája minden egyszer hallott nótát megőriz. Ő segít ki valamennyiünket. A mint megmondjuk melyik nótát szeretnénk hallani, kellemes, lágyan csengő hangján megszólal a dal. Az est homályába látjuk a mint érzelmesen hajladozik szöke feje a nóta ütemére, halljuk a szebbnél-szebb nótákat, s megtanuljuk a dalt s véle megőrizzük emlékét annak az időnek is, a melyben megtanultuk. És ha majd évek múlva, talán kitudja milyen messze Péthez, meghalljuk egyikét vagy másikat e nótáknak, átéljük majd újra hangulata a péthi csigadombon eltöltött kellemes estének. És akkor, ha majd e szép napokra emlékezve, szívünk megtelik érzelmekkel, a szomorú mulatón csodálkozhatunk az idegenek, hogy mi van a dalban, nem tudja, nem érti, csak az, a ki az emlékek varázsát érzi.

Jönnek vendégek innen is, onnan is. Amint körül néznek a fürdő udvaron, azonnal keresik; »Hol a szép szöke asszony, hol van a bájos Gretchen? — Nem kell utba igazítás, mindenki megtalálja őket azonnal.

A szép szöke Páris Sándornét látásból ismeri mindenki, a ki egyszer Péthez jött. Nem is lehet bájosabb mamát képzelni, mint őt, midőn a kis Illucival együtt van.

Aján örökösen valami csintalan mosoly játszik. Jaj annak, a ki ezeket a mosolyokat látja, soha sem felejtje el! Szemei pedig sokkal szebben ragyognak, mint fényes butonjai. Olyan az egész asszony, mint az élet mosolygó tavasza.

Hogy szép asszony, azt tudja mindenki! Mi azonban, a kik olyan szerencsések vagyunk, hogy mint a péthi köztársaságnak tagjai gyakrabban lehetünk társaságában nem csak azt tudjuk hogy szép asszony, de azt is hogy vidám kedélyű, szellemes és kedves asszony, a ki ezenkívül még nagyon szépen énekel és kintőn tanczol.

Mert Péthez igen gyakran szoktunk táncolni. Itt olyan kellemes hangulat fogja el az embert, hogy még az is tud táncolni, a ki már rég elfelejtette a táncot. Benne van itt a levegőben az a hangulat, mely az embert táncra készíti. Idegenek, a kik először vannak Péthez melletten csodálkoznak, hogy itt ha csak három négy pár ember van azok is táncra kerekednek. De ez már így van s éppen ez okból, bárha nincs szükség, bálózunk mi majdnem minden nap. Néha csak úgy éjfél után oszlik fel a kis köztársaság, és még akkor is az indulóra is táncra kerekedünk.

Igy mulatunk mi itt Péthez!

A napokban fönn a tágas folyosón vitába keveredünk. Milyen szeme van a szép Gretchennek. Azt mondták majdnem mind, hogy fekete. Volt a ki vitatta, hogy kék. Nem tudtuk eldönteni, pedig olyan jól ismertük valamennyien.

Végre közénk jött a szép leány, Elfogtuk. Mutassa a szemét, kék-e fekete-e?

Mikor jól megnéztük, akkor csodáltuk csak igazán. Ha a világosságnak fordul, akkor kékes zöld, ha árnyékban van az arca ragyogó fekete a szeme, a mely szöke fürtös, halovány arczából kiragyo, mint a legszebb tűző gyémánt. Ez a híres és ritka aczélszürke szem, a melyet úgy ismernek a modern orvosi tudományban, mint a legerősebb és legveszedelmesebb szemet. Nagy hatalom, varázserő rejlik benne, a legalkalmasabb a hypnotizálásra.

Azt mondja a szép Gretchen, nem tud hypnotizálni. Azt hiszem, sok férfi bizonyíthatná az ellenkezőt.

Hatalmas kazlakban hever a termés, az aratók danája elhangzott a mezőn. Lekszálták a rétet, boglyákban a széna. Lekszálták, nincsen virág a mezőkön. És nekünk mégis annyi virágot terem minden nap. Aratjuk, kaszáljuk, emlékeinkben hatalmas kazlakban áll már a nyárelőnek kellemes emléke és azért mindennap újabb örömvirágot terem.

Trefálkozás, vidám kacagás hangzik az öreg fák árnyékoltá sétány utain az öreg épület csodálkozók, hogy a már régebben pusztulásnak indult parkban újra élet vidámság tanyáz s a Gretchen-patak kacagva hömpölyög le a malom kerekén.

Olyan szép az élet!

Bohókás trefálkozás tölti be az egész napot. És után kicsillan a nap a fák között. Sétálni megyünk. A társaság elmaradt tagjait megvárjuk a rácsos kapunál. Az örökké aranyos kedélyű Fodor Gyuláné megszólít, a mint ott nézem az alkonyi tájat. — Megtudná-e rázni a kerítést?

Reá nézek az alacsony, csak diszül szolgáló kerítésre s megvetően mosolygok a gyöngye alkotmányára. — Meg!

— Ugyan rázza meg, ha tudja.

— Ha tudom? — És dacosan kapom fel a fejem. — Hogyne tudnám! És megrázom a kerítést.

— Köszönöm! — mondja csendes mosolylyal Fodorné és én nem büszkélkedek az elért eredménnyel a két tenyerem a kerítés felázott piros festékének nyomait viseli. Mindenki kacag és én velök. — Ah! — Hát nagyságos asszonyomnak sem lehet hinni?

— Tanulja meg, hogy nőnek sohasé higgyen, — adja a tanácsot mosolygva Fodorné.

— Nem hiszek többé, nem hiszek!

És mégis hittem!

A nap erősen tűzött a mezőre, nehezen kíváncsunk ki a fák árnyai alól. Pedig a péthi malomba akartunk jutni. Hosszu az út és meleg van panasztunk.

A szép Gretchen, a ki ismer minden gyalogösvényt, magyarázza nekünk a közelebbi utat. Sok a gyalogösvény, nem merünk rálépni a magyarázat után. Kérjük, mutassa meg. Megmutatja, ha a szép asszony is elkíséri. Egyedül nem jön velünk.

— Melyiküktől fél?

Büszkén kapja fel szép szöke fejét:

— Egyiküktől sem!

Olyan veszedelmesen szép így büszkén, haragosan. Éreztük, hogy igaza van, nem félhet tőlünk. Nekünk több okunk van félni.

A park szélén széles árok van, azontúl kanyargó, letaposott ösvény a réten, a malom felé.

— Erre menjenek! mutatja az utat.

— Hogy jutunk át az árkon?

— Ugorják egy nagyot — tanácsolja mosolygva.

— Nem vizes a talaj a fű között? — aggodalmaskodó világos ruhámra tekintve.

— Nem, nem. Csak ugorják — biztat ő.

És én ugrom — bokám felül érő ingoványba. Mikor kijutok a szárazra, olyan vagyok, mint egy ázott denevér.

A szép asszony s a szöke Gretchen sajnálkoznak: — Szegény ruha!

Csak a ruhámat, a világos ruhámat sajnálják, engem nem. És amint megyek a napsütötte réten, fülemben cseng Fodorné kacagva adott tanácsa:

— Soh'se higgyen a nőknek!

Igaz van. Nem hiszek, nem hiszek!

Meddig?

Míg újból meg nem csalnak!

Veszprémi vendégeket kaptunk. Takács árvaszéki elnök jött ki két szép leányával. Elvira, Malvin rövid időre — mert még az nap haza mentek — tagjai lesznek a társaságunknak és a jó kedély még fokozottabb erővel ragadja magával a kis köztársaságot.

Csak a vonat ne menne már olyan hamar! Pedig tizenegy órákor este megy. De olyan hamar eljön ez az idő is itt Péthez. Különösen mikor nótá, zeneszó mellett töltjük az időt a péthi fürdő parkjában csendes nyári este. Tanulunk új nótákat a szép, szöke Takács Elvirától és elfeledett szép régi nótákat a páratlan kedélyű Fodor Gyulától.

De jelzik a vonatot, menni kell. Még egy-egy biztató ígérlet a legközelebbi viszontlátásig, s aztán elrobg a tizes számú lokomotív Veszprém felé.

Hanem azért rajtuk ugyan ki nem fog sem a vonat, sem az idő. Éjfél tánczolunk, mi magunk a köztársaság. Már menni készülünk, a cigány indulót huz. Fodor Jolánka észreveszi, hiszen erre táncolni is lehet! S tánczolunk az indulóra. Mikor elváltunk, akkor is biztatjuk egymást: — Sohasé halunk meg!

— Sohasé halunk meg!

Csütörtök a fejeváriak kiránduló napja. Előre

készülünk a vendégeket fogadására. Tudjuk, hogy vendégeket kapunk. Egy székesfehérvári szép asszony ígérte meg, hogy kijön leányával, a kik éppen olyan szépek, mint a kedves mama. Még is jöttek, még egy szép leánynyal többen, mint a hogyan-vártuk.

De jöttek még mások is. Kneiffel karnagy és Csöppenszky dr. szintén szép hölgy társaságnak lo-vagjai. Veisenfeld és Szirbek tanítók családjaikkal jönnek ki élvezni a szünidőt.

De jönnek mások is Veszprémből. Fodor egy vigkedélyű férfi társaságot hoz magával, vele van Takács Árvaszéki elnök is, a ki a péthi kirándulás gyors megismétlésével is mutatja, hogy ő is szerelmest lett Péthebe. De kijött Gerő főgyógyász és Várkonyi lapszerkesztő is.

És még sokan, a kik egészen betöltik a fürdő udvart.

Köztársaságunknak fogadó napja van. Mindenkünk el van foglalva saját vendégeivel. Természetes, hogy mi a székesfehérvári vendégeinkkel vagyunk. Velük volnánk még akkor is ha nem volnának fehérváriak. Hiszen szép asszony és szép lányok társaságában oly szép az élet is.

Bekalandozzuk az erdei utakat, megmutatjuk hatalmas berendezésével a péthi malmot, a kállokat s aztán pihenőre visszatérünk a parkba. Akkor már vigan szól a zene.

Vendégeink eleinte feszélyezve érzik magukat. Nincsenek hozzászokva, ahhoz az otthonos vidámsághoz, a mely a törzsvendégeket eltölti. Később felmelegedik a hangulat és olyan gyorsan repül az idő. Jóval előbb már félve számítjuk az időt, mikor megy a vonat. Az a kellemetlen vonat, mely a legvidámabb hangulatából ragadja el Pétrót a vendégeket. Igéretet is nyerünk. Legközelebb úgy jönnek, hogy másnap reggelig maradnak. Ez megvizsgálat minyájunkat.

Olyan jól érezzük magunkat, a mint trefálkozunk és kacagunk. Aztán a cigány is észre veszi, hogy jó kedvünk van s mi is észre vesszük, hogy ott van. Huzatjuk a nótákat, a legszebbet is.

Valakinek a nótája, elérzékenyül, mikor hallja. A cigány észre veszi, közelebb húzódik s ott a szép asszony közelében huzza szomorúan: »Lehullott a rezgő nyárfa ezüst színű levele!«

— Lehullott? — majd kihajt újra!

Alkonyodik, mikor berobog a vonat az állomásra. Még egy bucsu kézzorítás, a szép Lujza s a kedves Lenke, még reánk mosolyognak a kupé ablakából. Ujra ígérteket tesznek, hogy nemskára ismét kijönnek. A szép mama is megerősíti az ígérteket szelid, mosolygós arccal, komolyan. Nyoma sincs többé arcán a szomorú nótá hatásának. Amint támadt, olyan gyorsan eltűnt.

Búsan nézünk a tovarobogó vonat után, a mely beléfut a mindjobban hatalmaskodó éjszakába. A lámpa sárga fénye egy darabig még jelzi merre robognak, azután eltűnik szemekünk elől az erdei kanyarulatnál.

Csendesen hallagunk vissza a fürdőbe:

Este van már!

Homo.

VEGYESEK.

□ **Pegamoid.** Sajátságos és figyelemreméltó gyakorlati hasznu találmány került hozzánk e néven Angliából, hol máris nagy elterjedést ért. A »pegamoid« oly anyag, a mely a legkülönbébb tárgyakra alkalmazható, azokkal szorosan egyesül s azokat a következő tulajdonságokkal ruházza fel: Teljes áthatatlanság a vízre és vizes oldatokra. Ennek következtében a vegyi szerek, tinta, festékek a pegamoiddal kezelt szöveteken, papirosokon, kártyákon nem okoznak maradandó, lemoshatlan foltot. Teljes áthatatlanság a zsirokra és az ezekkel rokon anyagokra. Minthogy a tulajdonképeni piszkolódás rendszerint szirnak és pornak a szövetekbe való együttes behatolásából áll, a pegamoidait anyagok természetesen nem piszkolódnak. A pegamoidait tárgyakhoz mechanikailag hozzátapadó idegen testek egyszerű, vagy pedig kefével eszközölt mosással könnyen eltávolíthatók. A pegamoidait anyagoknak ennél fogva igen nagy jövőjük van a kórházak és kórházak berendezése terén. A pegamoid, a mennyire az eddigi több évre kiterjedő észleletek tanúsítják, teljesen állandó anyag és nem fogékos a hőmérséklet változásai s a levegő nedvessége iránt. A pegamoidálás aránylag kevés költségbe kerül s e mellett nagyon emeli az anyagok használati értékét s tartósságát.

A kábelek jubileuma. Angliában nagyban készülnek megünnepelni a tengeralatti táviró 60 éves jubileumát. Cook W. F. és Wheatstone a Kings-College tanárai voltak azok, kik a vizalatti távirás eszméjét legelőször pendítették meg és tanulmányukra 1837-ben, — tehát 60 évvel ezelőtt — szabadalmat kértek. Az első tengeralatti kábel azonban csak hosszas vajadás után jött létre. Ugyanis a Brett testvérek megalakították a »Submarine Telegraph Company»-t, mely Anglia és Franciaország között tengeralatti kábel-összeköttetést létesített. Ez volt az első tengeralatti táviró, mely 1851. november 13-án kezdett működni. Az első transatlanti kábel csak később készült.

Közgazdaság.

Tultermelés.

Budapest, 1897. jul. 23.

(A. É.) Egy rövid év előtt sokat beszélték még róla nagyon. Félhasználták arra, hogy a buza árának hirtelen esését vele megmagyarázzák, sőt kimentsék. Ez az állítólagos tultermelés jó lett volna még arra is, hogy a jövőben bekövetkező áreséseket palástolják vele. Az agráriusok panaszainak és föllépésének köszönhető, hogy ez a mumus nem ijeszt bennünket többé. Alaposan elbántak vele s tettek ez által milliókra rugó hasznót a magyar gazdának is. Ha ez be nem következne, ki tudja, emelkednék-e a buza ára vagy állana-e oly magasan, mint a hogy tényleg áll? Akkor gazdáinkat nem csak a rossz termés, hanem a még rosszabb ár is sújtaná. Pedig ebből már elég egy is.

A tultermelés csalfa és alaptalan meséje azonban nem vágja be többé a haladás útját. Ma már tudjuk, hogy reális buzában nincsen tultermelés, nagy buzatermelő birodalmakban Oroszországban, Kelet Indiában óriási a hiány, sőt inségtől is tartanak. Jó termésekkel a többi államok, talán Amerikát kivéve, szintén nem dicsekedhetnek. Az ár javulása tehát, a melyet látunk, csak természetes, sőt a mi véleményünk szerint még nem is olyan erős, mint a minő a termelt buzamennyiség csekélyisége után várható volna.

A papirosbuza matadorjai még nem adták föl egészen a játékot, helyzetük azonban gyöngült és pedig nem csupán azért, mert Németország életbe lépett az ismeretes tilalom, hanem mivel a közgazdák leszámoltak a tultermelés meséjével, s így többé nem olyan könnyű meghamisítani a kínálat és kívánatnak egymáshoz való viszonyát, melyen, mint tudjuk, az árak alapulnak.

Egy lépést és pedig nem jelentéktelen lépést tettünk a reális árképződés felé, de azt még mindig nem értük el teljesen, a mi milliónyi kárt jelent minden évben a magyar gazdának. Az őszi határidőre történt kötések árai erősen alatta állanak az effektív buzaáraknak. a mit szemünkben nem okol meg egészen az usance-

buza silányabb minősége, hanem inkább az ár lenyomására irányuló erő, mely a határidőre spekulással vele jár.

A rosszabbhoz szokott gazda azt fogja találni, hogy a mostani árak is jók. Igen a közelmulthoz képest azok is lesznek egyes gazdák, kik jó termést érve el, nagyon meg lesznek elégedve a helyzettel. A mellett 7—8 millió q hiány mellett azonban a mire nálunk kilátás van, az egész termés értéke kevesebb lesz a tavalyiéknál, bár ha az árak magasabbak is. A folyó év tehát nem lesz jó reánk nézve és könnyen megérthetjük azt, hogy nagy mennyiségű idegen buza fog áttódni a vámvonalon hozzánk s most már nem is az őrlési engedély ürügyével, hanem nyílt homlokkal bevallottan azért, hogy a monarchia hiányzó készleteit ki-egészítse.

Addig beszéltek tultermelésről, míg végre kiszült, hogy az egykor millió meg millió mázsa fölösleggel rendelkező monarchia immár nem termel annyit, mi győnge évekbőlben a belső fogyasztásra elégséges lenne. Ilyen ingó alapokon épül föl a mi közgazdasági politikánk, pedig attól ezrek, sőt milliók jövője, emelkedése vagy bukása függ.

* **Bimetallista agitáció Amerikában.** New-Yorkból vett hírek szerint az amerikai Egyesült-Államokban egyre tart és mind élesebb lesz a szabad ezüstverés mellett való agitáció. A szenvedélyek élesztése céljából Pettigraw szenátor a kongresszus elé javaslatot terjesztett az iránt, hogy a jövő évi szövetségi választásoknál szavazzak meg, hogy a kongresszus a 16:1 arány szerint való ezüstverést azonnal rendelje el, s hogy az elnököt s alelnököt a jövőben közvetlenül a nép válassza s

ez irányban változtassák meg az alkotmányt: Cincinattiban (Ohio-állam) a mult hét folyamán megalakult az Ohio-völgyi bimetallista liga, mely magában foglalja az Ohio, Indiana, Kentucky és West-Virginia államok bimetallistáit. E helyen örömmel konstatálják, hogy az ezüstmozgalom éppen Ohio államban óriási haladást ért el ősz óta. Már az elnökválasztási kampány alatt tartottak Cincinattiban ezüstbarát konventet, de ezt nem Ohio polgársága tartotta, hanem az összea countyk és kerületek küldötték oda képviselőjüket. Most a liga elnökévé Raelin Louis német-amerikai bimetallistát választottak, a ki még az ősszel aranydemokrata volt. A mostani gyűlés természetesen a szabad ezüstverést követelte. Az eddigi Mac Kinley pártiak elégedetlensége olyan nagy, hogy a bimetallisták győzelme igen könnyű lesz s miután ugy Mac Kinley, mint fötanácsosa és képviselője a szövetségi tanácsban, Marc Hanna szintén Ohioból valók, igen természetes, hogy egész Amerikában érdeklődéssel nézik az ottani politikai mozgalmakat. Mac Kinleynek saját állomában való veresége, mely tekintettel arra a nagy csalódásra, melyen párthívei kormányra jutásával keresztül mentek, igen valószínű, az egész Unióra döntő hatással lesz s az 1900-iki elnökválasztásnál az ezüstpárt feltétlen győzelmét fogja eredményezni.

* **Sertésvész.** Szabadbatthyán községben kiűtött a sertésvész. A hivatalos zárlatot elrendelték.

Hirdetések
felvétetnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

FIGYELMEZTETÉS!

Van szerencsém a mélyen tisztelt iparos urak becses tudomására adni, hogy lack gyártmányaink a legelismertebb és fölülmulhatlan jó minőségű az összes angol gyártmányok között.

Egyedül főraktárunkat

IFJ. TÖGL GYULA

fűszer-és festékkereskedésébe

helyeztük át úgy a város, mint a megye részére.

Kérjük a t. vevő közönség gyakori bevásárlását.

Tisztelettel

Nobles és Hoare.

Szülők és gyámok figyelmébe!!

Az iskolai beiratások közeledtével bátorkodunk a t. szülők figyelmét árnházunkra tisztelettel felhívni s ajánljuk magunkat

az intézetbe adandó gyermekek teljes fölszerelésére:

matraczok, agyneműek, fehérneműek s egyéb czikkek szállítását kiválóan szolid kivitelben s a legjutányosabb árak mellett ajánljuk.

Több évi gyakorlatunk és ajánlataink a legjobb családoktól kezességet nyujtanak arra nézve, hogy a t. szülők bizalommal fordulhatnak hozzánk.

KIVÁNATRA KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLUNK KÖLTSÉGVETÉSSEL!

Az előrehaladott idény miatt az összes raktáron levő áruk tetemesen leszállított áron adatnak el:
kittinő francia mosó kelmék mtr. 18—25 krig | dupla széles ruha kelmék mtr. 30—45 krig | divat selymek mtr. 50 krtól 1 frtig.

NŐI FELÖLTŐK, GALLÉROK, minden elfogadható áron!

Tisztelettel

SCHUBERT és SCHLESINGER női divatárúháza,
SZÉKESFEJÉRVAROTT. — Alapított 1853. évben.

Apró hirdetések.

E rovatban kösöltt egy-egy hirdetésnek, ha lakcsim nincs kitéve 4 soros terjedelemben egyszeri költségre 30 kr. Minden további sor 4 kr. — Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször adatik fel, megjelenésenként 20 kr-ért vétetik föl.

Értesítéseket díjtalanul ad a kiadóhivatal bárkinék, vidéki levelekre, ha 5 kros válasz-bélyeg mellékelteketik válaszol.

EGY HELYBELI

keztyüs- és sérvkötő-üzletben egy tisztességes fiu tanulól fylvétetik. Czim a kiadó-hivatalban.

LAKATOS MŰHELYBE

egy tanuló felvétetik. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

JÓ MELLÉKKERESETRE

tehet szert fiatal ember, a ki gyorsírászati jegyzetek rendes írással való lemásolására vállalkozik. Ajánlatokat elfogad a szerkesztőség.

Vendéglő áthelyezés.

Alulírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy Galamb utczában levő vendéglőmet áthelyeztem

Gyümölcs-utca 13. sz. házba.

A mikor ezt tudatom a nagyérdemű közönséggel, egyttal továbbra is kérem becses pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Németh Gusztávné.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó cikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegeken. —

LŐWY ADOLF

+ * * * * *

SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

BUTOR

raktáromat, kárptos és asztalos műhelyemet május hóban

Kossuth-utca 18. szám alá helyeztem,

egyszersmind megnagyobbítottam.

Idáig nem létező olcsó árakon kaphatók:

Háló, Ebédlő, Szalon, Iroda és minden lakosztály berendezések;

Egyes: szekrények, és ágyak, magas divánok, ottománok, tükrök, képek, hajlított székek, asztalok, karnisok, összecusukható fotel, és szekrény ágyak.

Lőször, afrik, és ruganyos madraczok méret szerint pontosan készítettnek.

Kézimunkák mondérozása izléses kivitelben.

Tapétázások jótállás mellett.

Rajzokkal és költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

IFJ. FÜSTER IMRE

Székesfehérvárott, Kossuth-utca 18. szám.

A balatontavi gőzhajózási részvény-társaság MENETRENDJE.

Érvényes 1897. évi július 1-től augusztus 31-ig.

Az állomások nevei mellett balról álló időadatok lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandók. — Az éjjeli idő este 6⁰⁰ órától reggeli 5³⁰ perczig, a perczeket jelző számjegyek aláhuzásával van kitüntet e.

Siófok—Balatonfüred—Almádi—Kenesse és vissza									
naponkint		Állomások		Középeurópai idő		naponkint			
615	650	480	230	ind Budapest k. p. u. érk	1040	450	1090	1145	
640	730	450	235	" Budapest d. v. "	1014	432	940	1125	
548			506	" Kanizsa d. v. "		124			1210
747	1022	948	702	évk Siófok d. v. ind	754	1027	1226	709	840
810	1050	815	615	ind Siófok gőzhajó érk	715	1010		640	
910	1205	935	715	" B.-Füred " "	615	915		540	
	x1245		x800	" Alsó-Eőrs " "	x510			x445	
	105		825	" Almádi " "	*445			415	
				évk Kenesse " ind	*410			*345	

Kenesse—Almádi—Siófok—Balatonfüred—Balatonföldvár—Boglár—Révfülp—Badacsony—Keszthely és vissza									
naponkint		Állomások		Középeurópai idő		naponkint			
410				ind Kenesse gőzh. érk				1100	135
425				" Almádi " "				x1025	105
530	1200	105	525	" Siófok " "	415			950	1240
600	635	915	525	" B.-Füred " "	590			850	1140
	x735	x205	x630	" B.-Földvár " "	x630			x740	x1040
	910	940	810	" Boglár " "	810			610	910
	940	410	840	" Révfülp " "	840			540	840
	1040	515	940	" Badacsony " "	940			445	745
	1230	700	1130	évk Keszthely " ind	800			800	600

Boglár—Révfülp—Badacsony és vissza									
naponkint		Állomások		Középeurópai idő		naponkint			
615	650	280	285	ind Budapest k. p. u. érk	1040	450		855	1000
640	730		506	" Budapest d. v. "	1014	432		815	940
548		915	629	" Kanizsa d. v. "		145	124		
707	1119	1027	655	évk Boglár d. v. ind	711	1120	1030	1129	851
735	1150	415	725	ind Boglár gőzhajó érk	680	1010		915	555
805	érl. 1220)	415	755	" Révfülp gőzhajó "	600				525
	ind. 1250)								
				évk Badacsony gőrh. ind	500	910		215	

Jelmagyarázat:

x Feltételes ladik állomás kedvező időben.
* Csak július hó 1-től

Aru- és teherszállítás minden irányban az egész tavon.

Kirándulók és nagyobb társaságok számára előleges bejelentés után külön hajók állnak rendelkezésre. Menetrenddel és egyéb felvilágosítással szívesen szolgál a budapesti igazgatóság (V. kerület Arany János-utca 7. szám) vagy a hajóskapitányok.

Nyomatott Számmér Imrénél, Székesfehérvárott.